

หากเราขึ้นไปบนบ้านของคนล้านนามักจะพบการจัดพื้นที่บ้าน ตกแต่งจัดวางวัตถุมงคลไว้ในที่เหมาะสม พื้นที่ส่วนสูงของบ้านทั่วไปมัก

✓ ฝึครู-ชื่อหิ้งคนล้านนา

ชะงวอการสร้างความเชื่อมั่นให้ทำความดี

ทำขันธ์สำหรับวางหรือห้อยเครื่องใช้ เช่น น้ำตั้น (คนโท) หิ้งพระสำหรับ จัดวางพระพุทธรูป หิ้งผีปู่ย่า วางสิ่งของที่บูชาผีปู่ย่า หรือบ้านของหมอพื้นบ้าน ผู้ที่มีครุพ้องหอก ดาบ หรือช่างชอกก็จะมีหิ้งฝึครู

ตอนเป็นเด็กเคยเห็นพ่ออู๋ย แม่อู๋ยหลายคน ทำพิธีไหว้ครุ ยังไม่เข้าใจว่าท่านจัดพิธีการนี้ไปทำไม ทั้งๆ ที่ไม่เห็นมีตัวครุ หรือมีครุคนไหนนั่งอยู่บนหิ้ง มีเพียงแต่สวดดอกไม้ กับรูปเทียนเครื่องบูชาเท่านั้น ต่อเมื่อโตขึ้นได้ศึกษาวิถีชีวิตของคนล้านนา ตลอดจนศิลปประเพณีการต่างๆ ของล้านนาที่มีอยู่ และได้ร่วมไหว้ครุกับท่านผู้รู้ตลอดจนได้รับมอบครุให้มาไว้ในบ้าน จึงเกิดความรู้ว่า เป็นการสืบทอดองค์ความรู้โดยมีฝึครูเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

พ่ออู๋ยเมืองใจ อธิบายว่า "การทำหิ้งฝึครู ต้องทำให้ต่ำกว่าหิ้งพระเพราะฝึครูต่ำศักดิ์กว่าพระพุทธรูป อย่างไรก็ตามหิ้งฝึครูไม่นำไปรวมกับหิ้งผีปู่ย่าซึ่งเป็นผีประจำตระกูลของครอบครัว ส่วนฝึครูเป็นเครื่องสักการะเพียงตัวบุคคล

การจัดเครื่องบูชาครุ อาจแตกต่างกันไปตามประเภท หรือแต่ละครุจะกำหนด แม้แต่ประเภทเดียวครุแต่ละคนก็กำหนดไม่เหมือนกัน เช่น ครุเจิงบางคนกำหนดสวดดอกไม้เพียงหนึ่งสวด แต่บางคนกำหนดสวดถึง สิบสองสวดก็มี อย่างไรก็ตามที่นิยมทำเหมือนกันคือการนำเครื่องบูชาครุวางไว้บนพานใหญ่ หรือขันโตกใบใหญ่เพื่อให้วางเครื่องบูชาได้ง่ายซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า "ขันธ์ครุ" จะต้องนำไปวางไว้บนหิ้งบูชาฝึครู เรียกกันติดปากว่า "หิ้งฝึครุนั่นเอง"

ได้อินคำว่า "หิ้งฝึครู" ละอ่อนหรือเด็กๆ

อาจจะเกิดความกลัว บางคนอาจนึกไปว่า ทำไมเอาผีมาบนหิ้งในบ้าน การปฏิบัติรักษาหิ้งฝึครู พ่ออู๋ยเมืองใจให้ความรู้ไว้ว่า "คนที่เป็นเจ้าของต้องปฏิบัติดูแลให้มีสิ่งรกรูรักษาหิ้งหากถึงวันเปลี่ยนเครื่องสักการะเช่น สวดดอกไม้เทียน ก็ต้องเปลี่ยนส่วนมากมักจะถือเอาวันเพ็ญวัน คือปีใหม่เมืองเป็นเครื่องกำหนดเวลาเปลี่ยน"

หิ้งฝึครูคือ ที่ไหว้ครุของผู้คน เดือนสติให้คนได้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีความซื่อสัตย์ ฝึกความรับผิดชอบผลัดเปลี่ยนเครื่องบูชาเมื่อถึงเวลากำหนด เพื่อให้ดวงวิญญาณครุปกปกรักษา แม้ว่าจะไม่เห็นตัวตนของครุ แต่มีความรู้ความดีของครุเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเครื่องบูชาจึงเป็นรูปธรรมให้มองเห็นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ขณะเดียวกันไม่ให้อวดวิชา แม้จะเป็นคนเก่ง เชิงหอก ดาบ ร่ายรำ เพลงซอ ก็รักษาวิชาไว้ไม่ไปรังแก ช่มเหง ผู้อื่นให้უნวายนืดร้อน ขณะเดียวกันในความประพฤติส่วนตัวต้องเคร่งครัดในศีลธรรม หากมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ก็ทำโดยไม่ปิดบัง เพื่อให้เด็กรุ่นหลังสืบทอดต่อไป

แหล่งข้อมูล : สัมภาษณ์พ่อครุอายุ 78 ปี จำนวน 1 คน ภาพหิ้งฝึครูหมู่บ้านคนเมือง ต.ห้วยทราย อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ โดย : นิคม พรหมมาเทพย

★ หิ้งฝึครู หิ้งสักการะครุให้เกิดความเชื่อมั่น ฝึกตนให้ทำความดีต่อสังคม.